

oldalra esett. Belsejükben tüzelőnyomot nem találtunk, közepükön általában egy nagyobb gödör került csak elő. Az összesen 12 gerendavázis épület párosával helyezkedett el egy szabályos ÉK-DNy irányú utcát alkotva. A félig földbe mélyített épületek is az utca két oldalán, a felszíni épületek között helyezkedtek el, bár szabályos rendben. A házak ilyen elrendezéséből egy tudatosan tervezett szerkezetű települést valószínűsítünk.

A telep DNy-i részén, az egykori tó mellett nagyméretű kopolyakutakat tártunk fel, melyek egy sorban húzódtak. Az alatalaj itt a terület többi részéhez képest átlag 2,5 méterrel mélyebben jelentkezett; a telep széle meredeken mélyült a tó irányában, így ez a lankás rész feltehetően már a tó egykori partjához tartozott. A területről érdekes földrajzi adottságai miatt szintvonalas felmérést és légi fotót is készítettünk.

BALOGH CSILLA – TÜRK ATTILA

361. Szeged-Kiskundorozsma, Subasa

(Csongrád megye) LT, Sza, A, H, Kk, Ū

Az M5 autópálya nyomvonalán végzett munkák keretében már 1998-ban, 2000-ben is folyt megelőző feltárás a nyomvonal ezen szakaszán. Akkor előbb Bozsik Katalin és Kürti Béla közösen, majd Bozsik Katalin önállóan vezetett ásatást a lelőhely (26/78; M5 Nr. 37) területén.

A régészeti lelőhely Kiskundorozsmától Ny-ra helyezkedik el a Kiskunhalasra vezető út mentén elhelyezkedő Subasa-hegy K-i lejtőjén, a Maty-ér egyik ágának Ny-i partján, a mederrel párhuzamosan futó dombháton.

A korábbi ásatások vaskori, szarmata kori, honfoglalás kori és Árpád-kori objektumokat és leleteket hoztak felszínre, így a mostani ásatásunk alkalmával is hasonló jelenségekre számítottunk.

Feltárási szelvényünket pontosan a 2000. évi szelvény déli végéhez nyitottuk. A mintegy 200 m hosszú és kb. 80 m széles területen 18 343 m²-t tártunk fel, 114 régészeti jelenséget találtunk.

A Subasa-hegy K-i szélén feltárt lelőhely magassága és a mellett folyó Maty-ér között kb. 2–3 m szintkülönbség van. A domb tetején rendkívül erős volt az erózió, emiatt a felszín nagyon kopott.

Az erózió elsődlegesen a dombhát gerincén volt észlelhető, pontosan azon a felületen, ahol az általunk feltárt három *szarmata kori* körárkos sír helyezkedett el. A sírok körüli árkok szélessége 1,5–2 m körül volt, azonban a mélységük alig érte el a 40–50 cm-t. A sírok mindegyike rabolt volt.

A szarmata sírokon kívül néhány *kelta* és *késő avar kori* objektumot, illetve néhány késő középkori–újkorai objektumot tártunk fel.

A feltárt objektumok között egy *honfoglalás kori* sírt is találtunk. A halott mellett megtaláltuk a lábhoz tett részleges lócsontvázat és lószerszámaikat. Mellékletei között tegez- és íjcsonttöredékek is voltak. A honfoglalás kori sír magányos volt, illetve a 2000-es ásatási terüle-

ten, ettől a sírtól északra, kb. 150 méterre kerültek elő korábban honfoglalás kori sírok.

Idei munkánkkal a lelőhely teljesen feltártnak tekinthető.

Munkatársak: Nagy Márta, Benedek András, Lukács József, Tompa György régészhallgatók, Szeles Imre, Nagy Norbert, Rigó Péter, Kulcsár Kornél ásatási technikusok.

MÉSZÁROS PATRÍCIA – PALUCH TIBOR – SZALONTAI CSABA

362. Szeged-Kiskundorozsma, Subasa, Vágóhíd

(Csongrád megye) B

Az M5 autópálya nyomvonalán végzett munkálatok keretében már 1998-ban, 2000-ben is folyt megelőző feltárás a nyomvonal ezen szakaszán (26/73; M5 Nr. 35). Akkor Tóth Katalin és Szalontai Csaba vezetett ásatást a lelőhely területén. Ennek nyomán egy kora bronzkori, egy Árpád-kori és egy újkori település maradványai kerültek elő. Feltártak továbbá egy „híd” szerkezetet is, amely a Maty-ér itt folyó ágán biztosította a száraz átkelést az úton közlekedők számára.²⁶

A 2000-ben végzett ásatás alkalmával nem törekedhettek teljességre az ásatásvezetők, mivel az ásatási területet, és a feltárt hidat is kettészelte egy földút. Az ideai ásatás célja a dűlőút felszedése és az alatta lévő híd-részlet feltárása, továbbá a híd K-i végének feltárása volt.

Az ásatás során – a nyári száraz periódusnak köszönhetően – sikerült az egykori Maty-ér medrét teljesen átvágni, és az ott található pillérgödröket feltárni. Ezzel a 2000. évi és a 2004. évi szelvényt egymáshoz kapcsoltuk.

A meder keleti oldalán is sikerült követni a híd vonalát, és azt tapasztaltuk, hogy a híd K-i vége „felfut” az érrel párhuzamos partoldalra. Itt a pillérgödör-sorra nyitott szelvényvel folytattuk az objektum feltárását. Mintegy 120 m hosszan tudtuk követni a híd vonalát, és ezen a távolságon egymás mellett, 2 sorban haladva 132 gödröt tártunk fel, melyek minden valószínűség szerint a híd szerkezetét adó pilléreket tarthatták. A gödrök közül hármat vágott egy gázvezeték, a többi bolygatlan volt.

A gödrök ovális alakúak, oldaluk lejtős, aljuk általában egyenes, szögletesre kialakított. A 2 gödörösorban a gödrök egymástól 60–90 cm-re helyezkedtek el. A mederben a két gödörösor távolsága kb. 3,5–4 méter, a domboldalon viszont ez a távolság lecsökken átlagosan 1,5 méterre.

A feltárt terület nagysága 1603 m², amelyen összesen 132 régészeti jelenséget találtunk és tártunk fel.

26 SZALONTAI Cs. – TÓTH K.: Szeged-Kiskundorozsma-Subasa (26/73. M5 Nr. 35. lelőhely). In: Úton – útfélen. Múzeumi kutatások az M5 autópálya nyomvonalán. Szerk.: Szalontai Cs. Szeged 2003, 83–96.